

Skatteutskottets betänkande 2024/25:SkU21

Skärpta åtgärder mot utförsel av stöldgods

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i bl.a. brottsbalken, smugglingslagen och tullbefogenhetslagen, med vissa redaktionella anpassningar. Förslaget innebär att det införs ett nytt brott, utförselhäleri. Straffet för utförselhäleri föreslås vara fängelse i högst två år och för grovt utförselhäleri fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Förslaget innebär även att försök, förberedelse och stämpling till utförselhäleri och grovt utförselhäleri kriminaliseras.

Regeringen föreslår att det nya brottet ska ingå i Tullverkets huvuduppdrag. Därutöver föreslår regeringen följande:

- En särskild straffskala införs för narkotikasmuggling av normalgraden om narkotikan är avsedd att säljas.
- Anställda vid Tullverket som myndigheten har utsett ska kunna biträda åklagare vid utredningar om självständigt förverkande. En tulltjänsteman ska, i likhet med en polis, få inleda en sådan utredning.
- Brottsbekämpande myndigheter ska få behålla förverkad egendom för utbildningsändamål eller för forensiska ändamål.
- Egendom som har omhändertagits får under vissa omständigheter förstöras i förtid, bl.a. om vården av den är förenad med allvarliga säkerhetsproblem.

Det föreslås dessutom en rättelse av en felaktig hänvisning i lagen om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor.

Lagändringen av rättelsekaraktär i lagen om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor föreslås träda i kraft den 1 juli 2025 och övriga ändringar den 1 september 2025.

I betänkandet finns ett särskilt yttrande (S).

Behandlade förslag

Proposition 2024/25:129 Skärpta åtgärder mot utförsel av stöldgods.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Bakgrund	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	6
Utskottets överväganden.....	7
Skärpta åtgärder mot utförsel av stöldgods.....	7
Särskilt yttrande	16
Skärpta åtgärder mot utförsel av stöldgods (S).....	16
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	17
Propositionen	17
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	18

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Skärpta åtgärder mot utförsel av stöldgods

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1974:1065) om visst stöldgods m.m.,
2. lag om ändring i lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m.,
3. lag om ändring i lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel,
4. lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti,
5. lag om ändring i lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor,
6. lag om ändring i lagen (1999:158) om investerarskydd,
7. lag om ändring i lagen (2000:1225) om straff för smuggling,
8. lag om ändring i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor,
9. lag om ändring i lagen (2023:474) om polisiära befogenheter i gränsnära områden,
10. lag om ändring i tullbefogenhetslagen (2024:710) med den ändringen att uttrycket ”5 kap. 33” i ingressen ska bytas ut mot ”5 kap. 33 §”,
11. lag om ändring i lagen (2024:782) om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot,
12. lag om ändring i brottsbalken.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2024/25:129 punkterna 1–12.

Stockholm den 22 maj 2025

På skatteutskottets vägnar

Niklas Karlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Niklas Karlsson (S), Eric Westroth (SD), Borianana Åberg (M), Fredrik Ahlstedt (M), Markus Wiechel (SD), Mathias Tegnér (S), Ilona Szatmári Waldau (V), Cecilia Engström (KD), Anders Ådahl (C), Jimmy Ståhl (SD), Annika Hirvonen (MP), Erik Hellsborn (SD), Crister Carlsson (M), Patrik Björck (S), Marcus Andersson (S) och Lena Bäckelin (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2024/25:129 Skärpta åtgärder mot utförsel av stöldgods. Regeringens förslag till riksdagsbeslut framgår av bilaga 1. Regeringens lagförslag redovisas i bilaga 2. I betänkandet behandlar utskottet även fyra tillkännagivanden till regeringen. Skatteutskottet har vidare gett justitieutskottet tillfälle att yttra sig över propositionen i de delar som berör justitieutskottets beredningsområde. Justitieutskottet har beslutat att inte yttra sig. Det har inte väckts några följdmotioner med anledning av propositionen.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 29 april 2021 att ge en särskild utredare i uppgift att göra en samlad översyn av Tullverkets befogenheter inom kontrollverksamheten och den brottsbekämpande verksamheten (dir. 2021:28).

Den 13 april 2022 beslutade regeringen om tilläggsdirektiv som innebar att utredaren även fick i uppdrag att göra en översyn av det tullrättsliga sanktionssystemet, överväga om Tullverket ska ges möjlighet att i större utsträckning behålla förverkad egendom för att använda i utbildningssyfte, överväga om Tullverket ska ges möjlighet att biträda åklagare vid utredningar om självständigt förverkande, analysera och ta ställning till om Tullverket bör få utökade möjligheter att göra fler kontroller av utförsel av varor samt analysera behovet av och möjligheterna att göra utförsel av stöldgods till ett brott (dir. 2022:29).

Den 30 mars 2023 beslutade regeringen om ytterligare ett tilläggsdirektiv som innebar att utredaren skulle lämna förslag på hur utförsel av stöldgods kan kriminaliseras oavsett ställningstagande i sak (dir. 2023:43).

Utredningen, som tog namnet Tullbefogenhetsutredningen, överlämnade i september 2022 delbetänkandet Tullverkets rättsliga befogenheter i en ny tid (SOU 2022:48). I betänkandet behandlas uppdragen i kommittédirektiven från den 29 april 2021. Utredningens förslag behandlas i propositionen Ny tullbefogenhetslag (prop. 2023/24:132, bet. 2024/25:SkU2, rskr. 2024/25:8). Lagändringarna trädde i kraft den 7 november 2024.

I december 2023 överlämnade Tullbefogenhetsutredningen sitt slutbetänkande Nya tullrättsliga sanktioner och skärpta åtgärder mot utförsel av stöldgods (SOU 2023:99). I betänkandet behandlas uppdragen i tilläggsdirektiven från den 13 april 2022 och den 30 mars 2023.

I denna proposition behandlas lagförslagen från slutbetänkandet som rör kriminalisering av utförsel av stöldgods, en särskild straffskala för narkotikasmuggling av normalgraden när syftet är att sälja narkotikan, självständigt

förverkande, användning av viss förverkad egendom och förtida förstöring av egendom.

Genom förslaget anser regeringen att dessa tillkännagivanden är slutbehandlade:

- riksdagens tillkännagivande om Tullverkets befogenheter (bet. 2021/22:JuU22 punkt 58, rskr. 2021/22:271)
- riksdagens tillkännagivande om att ytterligare stärka Tullverkets brottsbekämpande verksamhet (bet. 2020/21:JuU2 punkt 2, rskr. 2020/21:12)
- riksdagens tillkännagivande om ett utökat uppdrag för Tullverket att kontrollera utförsel av varor samt att utförsel av stöldgods ska utgöra ett brott enligt smugglingslagen (bet. 2020/21:JuU37 punkterna 5 och 7, rskr. 2020/21:414).

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att det införs ett nytt brott, utförselhäleri. Straffet för utförselhäleri föreslås vara fängelse i högst två år och för grovt utförselhäleri fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Det föreslås även att försök, förberedelse och stämpling till utförselhäleri och grovt utförselhäleri kriminaliseras.

Regeringen föreslår att det nya brottet ska ingå i Tullverkets huvuduppdrag.

I övrigt föreslår regeringen sammanfattningsvis följande:

- En särskild straffskala införs för narkotikasmuggling av normalgraden om narkotikan är avsedd att säljas.
- Anställda vid Tullverket som myndigheten har utsett ska kunna biträda åklagare vid utredningar om självständigt förverkande. En tulltjänsteman ska, i likhet med en polis, få inleda en sådan utredning.
- Brottsbekämpande myndigheter ska få behålla förverkad egendom för utbildningsändamål eller för forensiska ändamål.
- Egendom som har omhändertagits får under vissa omständigheter förstöras i förtid, bl.a. om vården av den är förenad med allvarliga säkerhetsproblem.

Det föreslås dessutom en rättelse av en felaktig hänvisning i lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor.

Lagändringen av rättelsekaraktär i lagen om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor föreslås träda i kraft den 1 juli 2025 och övriga ändringar den 1 september 2025.

Utskottets överväganden

Skärpta åtgärder mot utförsel av stöldgods

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i bl.a. brottsbalken, smugglingslagen och tullbefogenhetslagen, med vissa redaktionella anpassningar.

Jämför det särskilda yttrandet (S).

Riksdagens tillkännagivanden

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anfört om att utöka Tullverkets uppdrag att kontrollera utförsel av varor samt om att utförsel av stöldgods ska vara ett brott enligt lagen (2000:1225) om straff för smuggling (bet. 2020/21:JuU37 punkterna 5 och 7, rskr. 2020/21:414).

Riksdagen har även tillkännagett för regeringen det som utskottet anfört om att ytterligare stärka Tullverkets brottsbekämpande verksamhet (bet. 2020/21:JuU2 punkt 2, rskr. 2020/21:12). Av tillkännagivandet följer att Tullverket måste ges bättre möjligheter att förhindra att stöldgods förs ut ur landet och att Tullverkets brottsbekämpande verksamhet bör stärkas. Det behöver därför göras en samlad översyn av myndighetens möjligheter att bekämpa brott (bet. 2020/21:JuU2, rskr. 2020/21:12).

Slutligen har riksdagen tillkännagett för regeringen det som utskottet anfört om Tullverkets befogenheter. Av tillkännagivandet följer att utförsel av stöldgods bör vara ett brott enligt smugglingslagen och att Tullverket bör ges befogenhet att stoppa, beslagta och kvarhålla gods eller transportörer till dess att polisen anländer till platsen. Vidare följer det av tillkännagivandet att det finns anledning att se över utbildningen i syfte att tulltjänstemän ska kunna agera polisiärt mot personer i större utsträckning (bet. 2021/22:JuU22 punkt 58, rskr. 2021/22:271 s. 115 f.).

Genom förslagen i den nu aktuella propositionen anser regeringen att tillkännagivandena är tillgodosedda och därmed slutbehandlade.

Propositionen

Ett nytt brott, utförselhäleri, införs

Regeringen föreslår att det införs ett nytt brott särskilt inriktat på utförsel av stöldgods. Både stöld och häleri är redan i dag kriminaliserat. Redan med nuvarande lagstiftning finns det därför rättsliga förutsättningar för att bekämpa att stulen egendom förs ut ur landet.

Den typ av verksamhet som internationella brottsnätverk ägnar sig åt i Sverige är ofta att bedöma – förutom som olika former av stöld – som häleri eller grovt häleri. Det kan emellertid vara svårt att bevisa alla de omständigheter som måste vara uppfyllda för en fällande dom. Ofta är det förbrottet, t.ex. en bakomliggande stöld, som är svårt att bevisa. Det kan, när det gäller häleri som innefattar utförsel av stöldgods, vara svårt att bevisa de särskilda förutsättningar som gäller för brottet, eftersom stöldgodset normalt inte omsätts i Sverige och ofta snabbt efter stölden förs ut ur landet. Vissa av de omständigheter som kan medföra att ett häleri ska bedömas som grovt kan också, av samma anledningar, vara svåra att bevisa. Det gäller exempelvis att gärningen har ingått som ett led i systematisk brottslighet.

Den befintliga regleringen av häleri är mot den bakgrunden inte tillräcklig för att effektivt kunna motverka att egendom stjäls i syfte att föras ut ur Sverige. Regeringen bedömer att ett nytt brott, som direkt tar sikte på det konkreta problemet, skulle ge bättre förutsättningar att bekämpa denna typ av brottslighet som har vuxit till ett allt allvarigare samhällsproblem.

Ett nytt brott skulle också kunna antas få en avhållande effekt på brottsnätverk som ständigt strävar efter bra inkomstkällor. De internationella brottsnätverken reagerar på förändrade förutsättningar, bl.a. på så sätt att den brottsliga verksamheten flyttas från ett land till ett annat när den ekonomiska förtjänsten av brottsligheten minskar. Även upptäcktsrisken har betydelse. Stöldgods kan enbart föras ut ur Sverige vid ett begränsat antal gränsövergångar. Rätt insatser vid gränsen kan därför öka upptäcktsrisken och försämra förutsättningarna för dem som ägnar sig åt organiserad gränsöverskridande brottslighet. Det kan i sin tur förväntas begränsa den brottslighet som begås av de internationella brottsnätverken. Det kan också begränsa den gränsöverskridande brottslighet som de svenska brottsnätverken står för.

Regeringen bedömer att den gränsöverskridande tillgreppsbrottsligheten med rätt insatser, i form av effektiv lagstiftning och aktiva ingripanden, kan begränsas i omfattning och att den behöver angripas på ett nytt sätt. Att införa ett nytt brott, som direkt tar sikte på det konkreta problemet, ger förutsättningar för att anpassa rekvisiten till det som behövs för att bättre kunna bekämpa en typ av brottslighet som har vuxit till ett allt allvarigare samhällsproblem. Ett nytt brott gör det också tydligt för bl.a. domstolarna hur brottslighet av det aktuella slaget ska bedömas.

Att införa ett nytt brott som avser utförsel av stöldgods markerar allvar i en typ av brottslighet som innebär att återförandet av godset till den som t.ex. har blivit bestulen allvarligt försvåras. Kriminaliseringen är därtill en viktig signal i förhållande till de internationella brottsnätverken om att svenska brottsbekämpande myndigheter kommer att intensifiera sitt arbete för att motverka den brottsliga verksamhet de ägnar sig åt.

En annan fördel med ett nytt brott är också att det kan knytas till befogenheter för tulltjänstemän på ett tydligare sätt än häleri i allmänhet.

Regeringen anser att ett nytt brott tillför ett mervärde i förhållande till den nuvarande lagstiftningen när det gäller att hindra utförsel av stöldgods. Det är

en riktad åtgärd för att effektivare bekämpa den gränsöverskridande tillgrepps- brottsligheten och säkerställa att utförsel av stöldgods förhindras.

Det kan givetvis konstateras att enbart införandet av ett nytt brott inte löser problemet med att egendom stjäls för att föras ut ur landet. Att införa ett nytt brott är enligt regeringens mening en av nycklarna för att den gränsöver- skridande tillgreppsbrottsligheten ska kunna bekämpas effektivare än i dag. Behovet av ett nytt brott är därmed så starkt att övervägande skäl talar för den lösningen.

Regeringen föreslår vidare att det nya brottet utformas som en kvalificerad form av häleri. Det nya brottet benämns utförselhäleri och införs i 9 kap. brottsbalken. Bestämmelsen omfattar den som på ett sätt som är ägnat att försvåra ett återställande tar befattning med något som skäligen kan antas vara frånhänt någon annan genom brott, om syftet är att det ska föras ut ur landet.

Regeringen anser att alternativet att utforma det nya brottet som ett häleribrott är en naturlig lösning, eftersom häleri redan i dag omfattar att gärningspersonen tar befattning med stöldgods på ett sätt som gör det svårare för ägaren att få tillbaka det stulna. Regeringen anser att en sådan reglering ger goda förutsättningar för att skräddarsy en straffbestämmelse som träffar det som framstår som det huvudsakliga problemet, nämligen den gränsöver- skridande tillgreppsbrottsligheten, och den kan också infogas i strukturen för den nuvarande häleriregleringen.

Regeringen anser att den nya straffbestämmelsen bör utformas med ledning av såväl regleringen av sakhäleri i 9 kap. 6 § första stycket 1 brottsbalken som paragrafens andra stycke där sakhäleri utan styrkt förbrott, s.k. näringshäleri straffbeläggs. Regeringen anser att det nya brottet bör avgränsas i förhållande till häleri genom ett kvalificerande moment som omfattar att gärnings- personens syfte är att föra ut stöldgods, eller gods som på annat sätt har frånhänts någon annan genom brott, ur landet. För att det nya brottet ska få genomslag i praktiken anser regeringen därför att det bör omfattas av samma lättade beviskrav som bl.a. näringshäleri. Det bör alltså vara tillräckligt att den egendom som saken gäller skäligen kan antas vara frånhänd någon annan genom brott.

Regeringen gör bedömningen att inskränkningarna i brottsbalken i åklagarens rätt att väcka åtal bör gälla i fråga om det nya brottet.

Regeringen föreslår vidare att det nya brottet ska delas in i två grader, utförselhäleri respektive grovt utförselhäleri. Straffet för utförselhäleri ska vara fängelse i högst två år och för grovt utförselhäleri fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen har avsett betydande värde, ingått som ett led i en brottslighet som utövats systematiskt eller annars varit av särskilt farlig art. Ringa fall av utförselhäleri ska bedömas som häleriförseelser.

För att komma fram till vilka straffskalor som bör gälla för utförselhäleri respektive grovt utförselhäleri bör det göras en jämförelse med straffskalorna för andra jämförbara förmögenhetsbrott. Straffskalan för häleri är fängelse i högst två år (9 kap. 6 § brottsbalken). Samma straffskala gäller för stöld (8 kap.

1 §), tillgrepp av fortskaffningsmedel (8 kap. 7 §) och bedrägeri (9 kap. 1 §). En nyanserad straffmätning är enligt regeringens mening möjlig inom ramen för samma straffskala som gäller för exempelvis häleri. Straffskalan för utförselhäleri av normalgraden bör därför vara fängelse i högst två år. Regeringen anser att övervägande skäl talar emot att bestämma ett högre straffminimum för grovt utförselhäleri än det som gäller för grovt häleri, grov stöld och motsvarande förmögenhetsbrott. Straffskalan bör i stället motsvara straffskalan för de brotten.

Enligt regeringens förslag ska försök, förberedelse och stämpling till utförselhäleri och grovt utförselhäleri kriminaliseras.

Regeringen anser att det faktum att alla förstadier till häleri och grovt häleri är kriminaliserade ur ett systematiskt perspektiv talar för motsvarande kriminalisering vid utförselhäleri och grovt utförselhäleri. Genom en sådan kriminalisering kan, på samma sätt som i fråga om förstadier till häleri, personer som ingår i kriminella nätverk och organisationer lagföras i tidigare skeden (jfr prop. 2020/21:52 s. 93). Den gränsöverskridande brottsligheten kan nämligen organiseras på ett sådant sätt att även klart straffvärda beteenden annars kan komma att falla utanför det straffbara området.

Tullverkets roll och befogenheter

Regeringen föreslår att en tulltjänsteman i ett gränsnära område får kroppsvisitera en person som reser in till eller ut ur Sverige. Tulltjänstemannen får även genomöka ett transportmedel som används vid en inresa till eller utresa från landet. Åtgärderna får vidtas i direkt samband med in- eller utresan och endast i den utsträckning det behövs för att upptäcka brottslig verksamhet som innefattar utförselhäleri eller grovt utförselhäleri.

Med ett gränsnära område avses detsamma som i lagen (2023:474) om polisiära befogenheter i gränsnära områden, dvs. följande platser och områden i närheten av dem

1. flygplatser och hamnar som har direktförbindelse med utlandet för kommersiell gods- eller passagerartrafik
2. järnvägsstationer som har direkt förbindelse med utlandet för kommersiell passagerartrafik
3. broar för vägtrafik till eller från utlandet
4. gränsövergångsställen på allmänna vägar.

En tulltjänsteman får under vissa förutsättningar fortsätta ett påbörjat ingripande utanför det gränsnära området. Tulltjänstemannen får även ta med sig den som ska kroppsvisiteras till den plats där åtgärden ska genomföras. Samma krav på dokumentation ska gälla för en tulltjänsteman som för en polis.

Regleringen förs in i lagen om polisiära befogenheter i gränsnära områden. En hänvisningsbestämmelse tas in i tullbefogenhetslagen (2024:710).

Regeringen bedömer att Tullverket bör ges en aktiv roll när det gäller att bekämpa det nya brottet. Tullverkets uppgifter i bekämpningen av utförselhäleri bör vara att upptäcka brottsligheten och ingripa mot den för att förhindra att stöldgodset förs ut ur landet. Att utreda brottet bör vara en fråga för Polismyndigheten.

Tullverket ska aktivt bekämpa det nya brottet

Enligt regeringens förslag ska bekämpning av utförselhäleri och grovt utförselhäleri ingå i Tullverkets direkta brottsbekämpning. Om Tullverket har upptäckt ett utförselhäleri eller grovt utförselhäleri, ska förundersökningen om brottet skyndsamt överlämnas till Polismyndigheten eller allmän åklagare. När förundersökningen har lämnats över ska Polismyndigheten förvara beslagtagen egendom.

De särskilda befogenheter i gränsnära områden som föreslås i propositionen syftar till att Tullverket ska kunna upptäcka utförselhäleri. När brottsligheten har upptäckts måste en tulltjänsteman också kunna ingripa mot den. Ett alternativ är att göra utförselhäleri till ett brott som ingår i Tullverkets huvuduppdrag att bekämpa. Om avsikten är att Tullverket aktivt ska bekämpa ett brott bör utförselhäleri enligt regeringens mening ingå i den direkta brottsbekämpningen.

Det behövs en särreglering av beslagshanteringen

Regeringen föreslår vidare att egendom som har tagits i beslag vid misstanke om utförselhäleri i oförändrat skick får överlämnas till Polismyndigheten utan att ett protokoll enligt rättegångsbalken har upprättats. Tulltjänstemannen som har gjort beslaget ska intyga att all egendom som tagits i beslag överlämnas och lämna vissa andra uppgifter.

Skärpt straff för narkotikasmuggling i försäljningssyfte

Regeringen föreslår att en särskild straffskala införs för narkotikasmuggling av normalgraden om narkotikan är avsedd att säljas. Straffskalan ska vara fängelse i lägst sex månader och högst tre år. Narkotikasmuggling som omfattas av den särskilda straffskalan ska inte kunna bedömas som ringa narkotikasmuggling.

De straffskärpningar som nyligen infördes i fråga om narkotikabrott innebär att straffskalorna för narkotikasmuggling inte längre stämmer överens med straffskalorna för motsvarande brott enligt narkotikastrafflagen (1968:64).

Regeringen anser att samma skäl som talade för en skärpning av straffen för narkotikabrott talar för en skärpning av straffen för narkotikasmuggling, när det är fråga om narkotika som är avsedd att säljas.

Skärpta straffskalor för narkotikasmuggling, motsvarande det som gäller i fråga om narkotikabrott, leder till större enhetlighet, förutsebarhet och

tydlighet. Principerna om proportionalitet och ekvivalens, som är grundläggande inom straffrätten, ska dessutom beaktas inte bara vid domstolens straffmätning i det enskilda fallet utan även vid lagstiftarens utformning av straffskalorna (se prop. 2019/20:200 s. 51).

Tullverket ska kunna inleda och biträda vid utredningar om självständigt förverkande

Enligt regeringens förslag ska vissa anställda vid Tullverket, i likhet med poliser eller någon annan anställd vid Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Skatteverket, kunna biträda åklagare vid utredningar om självständigt förverkande. En anställd vid Tullverket som utsetts för uppgiften ska, i likhet med vissa anställda vid Polismyndigheten och Säkerhetspolisen, få inleda en sådan utredning.

Utifrån Tullverkets uppdrag att bl.a. delta i det myndighetsgemensamma arbetet mot den grova och organiserade brottsligheten och förebygga och motverka brottslighet i samband med in- och utförsel av varor anser regeringen att det framstår som naturligt att införliva Tullverket i förverkandelagstiftningen. Regeringen bedömer, i likhet med Tullverket och Ekobrottsmyndigheten, att detta innebär ett effektivt verktyg för att stoppa utflödet av brottsvinster. Regeringen anser därför att åklagaren bör ha möjlighet att begära biträde av tulltjänstemän med utredningar om självständigt förverkande.

I vissa fall kan frågan om självständigt förverkande aktualiseras plötsligt, exempelvis genom att en större mängd kontanter eller andra avsevärda tillgångar påträffas under sådana omständigheter att det finns anledning att anta att de härrör från brottslighet. Av samma skäl som särskilt utsedda anställda vid Polismyndigheten och Säkerhetspolisen genom den nya förverkandelagstiftningen (prop. 2023/24:144) getts möjlighet att inleda en utredning om självständigt förverkande bör även särskilt utsedda anställda vid Tullverket få göra det.

En ny och generell reglering av att behålla förverkad egendom

Regeringen föreslår vidare att en ny regel införs i lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m. som ger den eller de brottsbekämpande myndigheter som regeringen bestämmer möjlighet att behålla förverkad egendom för två olika ändamål: utbildning av personal och sökhundar respektive forensiska ändamål. En ändring görs i smugglingslagen för att tydliggöra att möjligheten att behålla förverkad egendom även gäller egendom som varit föremål för brott i den lagen.

I lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel och lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor införs bestämmelser som ger brottsbekämpande myndigheter möjlighet att inneha respektive hantera förverkad egendom för utbildningsändamål eller forensiska ändamål.

En effektiv brottsbekämpning förutsätter att tulltjänstemännen har effektiva verktyg för att hitta varor som inte får föras in i eller ut ur landet. Användning

av sökhundar är ett mycket effektivt hjälpmedel i brottsbekämpningen, men det förutsätter goda träningsmöjligheter. I dag har hundekipagen möjlighet att träna på narkotika som är tagen i beslag och förverkad, eftersom det finns en reglering som ger Tullverket möjlighet att söka tillstånd till det. Det finns emellertid inte någon motsvarande möjlighet i fråga om annan förverkad egendom, exempelvis dopningsmedel, vapen eller ammunition.

Tullverket är i stor utsträckning hänvisat till att använda bildmaterial i stället för de fysiska föremålen i sin utbildning när det är fråga om annat än narkotika. Det ger sämre förutsättningar än att kunna se de verkliga föremålen. Det framstår både av principiella skäl och med hänsyn till behovet av sekretess för Tullverkets arbetsmetoder, t.ex. för att hitta insmugglade föremål, som olämpligt att myndigheten för sin utbildning är beroende av privata företag som tillhandahåller vapen och ammunition.

Regeringen anser att det finns behov av att kunna behålla förverkad egendom för forensiska ändamål. Beslag av dopningsmedel eller sprängmedel behöver ibland jämföras med varandra för att klarlägga deras ursprung eller sammansättning. Nya preparat som har berusningseffekter kan behöva analyseras närmare för att dra framtida lärdomar. Behovet av forensiska undersökningar och jämförelser kan förväntas öka.

Bemyndigande

Enligt regeringens förslag ska regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer få meddela ytterligare föreskrifter om sådan egendom som enligt särskilt beslut har behållits med stöd av den föreslagna 5 a § lagen om förfarande med förverkad egendom och hittegoods m.m.

Möjlighet att i förtid förstöra omhändertagna punktskattepliktiga varor

Regeringen föreslår att Tullverket innan det finns ett beslut om administrativt förverkande eller innan ett sådant beslut har fått laga kraft, ska få förstöra egendom som har omhändertagits enligt tullbefogenhetslagen om det skäligen kan antas att egendomen kan komma att förverkas och den inte kan vårdas utan fara för att den förstörs, vården av den är förenad med alltför stora kostnader eller det annars finns särskilda skäl.

Om vården av det omhändertagna leder till allvarliga arbetsmiljö- eller säkerhetsproblem får egendomen förstöras även om det inte skäligen kan antas att den kommer att förverkas. Det införs en upplysningsbestämmelse i tullbefogenhetslagen om att det finns bestämmelser om förtida förstöring i lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor.

Regeringen anser att samma behov av förtida förstöring finns i fråga om omhändertagen egendom som vid beslag. Vid omhändertagande i samband med punktskattekontroll av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter finns det i och för sig inte alltid en lika stark presumtion för att varorna kommer att förverkas som det gör vid beslag med stöd av smugglingslagen,

men i många fall blir det så. Däremot finns det ofta en betydande risk för att varorna inte kan vårdas utan risk för att de förstörs eller minskar avsevärt i värde. Vidare är vården av varorna inte sällan förenad med betydande kostnader. Det finns även miljöfaror och säkerhetsrisker som kan behöva beaktas. Regeringen anser att förtida förstörelse bör vara en åtgärd som enbart används i undantagssituationer.

Vem bör besluta om förtida förstörelse?

Regeringen föreslår att samma tjänstemän inom Tullverket som får besluta om administrativt förverkande ska få besluta om förtida förstörelse.

Rätt till ersättning

Regeringen föreslår att om egendom som har förstörts i förtid inte förverkas ska ägaren eller någon annan rättsinnehavare ha rätt till ersättning. Ersättning ska lämnas med skäligt belopp.

Ändringar med anledning av det nya häleribrottet

Regeringen föreslår att det görs ändringar i lagen (1974:1065) om visst stöldgods m.m., lagen (1995:1571) om insättningsgaranti och lagen (1999:158) om investerarskydd som en följd av förslaget om ett nytt häleribrott. Vidare föreslås att lagen om visst stöldgods m.m. ska kunna tillämpas på egendom som har varit föremål för utförelsehäleri och grovt utförelsehäleri. Krav som avser tillgångar som varit föremål för dessa brott ska undantas från rätten till ersättning från insättningsgarantin och investerarskyddet.

Ändringar med anledning av den nya förverkanderegleringen

Enligt regeringens förslag ska en tullåklagare pröva en fråga om förverkande av egendom som uppenbart saknar legalt användningsområde.

I ärenden som rör tullåklagares rätt att besluta om förverkande av viss egendom som tagits i beslag ska förfarandet i lagen (2024:782) om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot tillämpas.

Om missnöje anmäls med en tullåklagares beslut och Tullverket anser att talan om förverkande bör föras, ska ärendet snarast överlämnas till allmän åklagare.

Rättelse av hänvisning i lagen om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor

Enligt regeringens förslag ska bestämmelsen i 5 kap. 3 § lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor rättas på så sätt att hänvisningen görs till 5 kap. 2 § första stycket i stället för till 1 a § första stycket.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringen föreslår att förslaget i 5 kap. 3 § lagen om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor ska träda i kraft den 1 juli 2025. Övriga förslag ska träda i kraft den 1 september 2025. Regeringen gör bedömningen att det inte är nödvändigt med några särskilda övergångsbestämmelser.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anförts i propositionen bör anta regeringens lagförslag, med den redaktionella anpassningen att uttrycket ”5 kap. 33” i ingressen till lagen om ändring i tullbefogenhetslagen (2024:710) ska bytas ut mot ”5 kap. 33 §”. Utskottet har inget att invända mot regeringens redovisning av hanteringen av riksdagens tillkännagivanden.

Särskilt yttrande

Skärpta åtgärder mot utförsel av stöldgoods (S)

Niklas Karlsson (S), Mathias Tegnér (S), Patrik Björck (S), Marcus Andersson (S) och Lena Bäckelin (S) anför:

Tullverkets möjligheter att stoppa gränsöverskridande brottslighet och införsel av vapen, narkotika och pengar till Sverige samt utförsel av bl.a. stöldgoods är avgörande för att knäcka den organiserade brottsligheten och öka tryggheten i vårt land. Vi välkomnar de föreslagna åtgärderna för att försvåra för internationella stöldligor och stärka Tullverkets direkta brottsbekämpning. Även om stöldgoodsproblematiken i grunden handlar om att polisen inte har tillräckliga resurser för att jaga de stöldligor som härjar i Sverige anser vi att det är av stor vikt att arbetet mot stöldgoods förstärks.

Som ett led i detta är det angeläget att Sverige får till stånd tullsamverkan med motsvarande myndigheter i våra grannländer och även verkar för detta inom EU. I en sådan tullsamverkan bör system för kontroll av misstänkt stöldgoods kunna upprättas för att ytterligare stärka arbetet. Vidare konstaterar vi att de ökade kraven på tullen innebär att de behöver ökade resurser för att kunna hantera sitt uppdrag, vilket Tullverket lyfter i sitt remissvar.

Samtidigt behöver tullens befogenheter regelbundet ses över och uppdateras för att den utöver att leverera på sitt kärnuppdrag ska bidra till det brottsbekämpande arbetet.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2024/25:129 Skärpta åtgärder mot utförsel av stöldgods:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i brottsbalken.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1974:1065) om visst stöldgods m.m.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1999:158) om investerarskydd.
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:1225) om straff för smuggling.
9. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.
10. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2023:474) om polisiära befogenheter i gränsnära områden.
11. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i tullbefogenhetslagen (2024:710).
12. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2024:782) om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om brottsbalken

dels att 9 kap. 7 och 11 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 9 kap. 6 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.*6 a §¹*

Den som, på ett sätt som är ägnat att försvåra ett återställande, tar befattning med något som skäligen kan antas vara frånhänt annan genom brott, i syfte att föra det ut ur landet, döms för utförselhäleri till fängelse i högst två år.

Om brottet är grovt, döms för grovt utförselhäleri till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen har avsett betydande värde, ingått som ett led i en brottslighet som utövats systematiskt eller annars varit av särskilt farlig art.

7 §²

Är brott som avses i 6 § att anse som ringa, döms för häleriförseelse till böter eller fängelse i högst sex månader.

För häleriförseelse skall också dömas den som

1. i annat fall än som avses i 6 § andra stycket på ett sätt som är ägnat att försvåra ett återställande förvärvar eller mottar något som skäligen kan antas vara frånhänt annan genom brott,

Om brott som avses i 6 eller 6 a § är ringa, döms för häleriförseelse till böter eller fängelse i högst sex månader.

För häleriförseelse döms också den som

1. i annat fall än som avses i 6 § andra stycket på ett sätt som är ägnat att försvåra ett återställande förvärvar eller tar emot något som skäligen kan antas vara frånhänt annan genom brott,

¹ Tidigare 9 kap. 6 a § upphävd genom 2014:308.

² Senaste lydelse 1991:451.

2. i fall som avses i 6 § första stycket inte insåg men hade skäligen anledning att anta att brott förelåg, eller

3. på sätt som anges i 6 § första stycket 1 medverkat vid det brott varigenom egendomen fränhändes annan och inte insåg men hade skäligen anledning att anta att brott förövades.

11 §³

För försök eller förberedelse till bedrägeri, grovt bedrägeri, olovlig befattning med betalningsverktyg, grov olovlig befattning med betalningsverktyg, utpressning, ringa utpressning, grov utpressning, ocker, grovt ocker, häleri *eller* grovt häleri och för stämpling till grovt bedrägeri, grov utpressning, häleri *eller* grovt häleri döms det till ansvar enligt 23 kap. Bestämmelserna i 23 kap. 3 § ska dock inte gälla i fråga om försök till utpressning, ringa utpressning eller grov utpressning. För försök till subventionsmissbruk eller grovt subventionsmissbruk och för förberedelse till grovt fordringsbedrägeri döms det också till ansvar enligt 23 kap.

För försök eller förberedelse till bedrägeri, grovt bedrägeri, olovlig befattning med betalningsverktyg, grov olovlig befattning med betalningsverktyg, utpressning, ringa utpressning, grov utpressning, ocker, grovt ocker, häleri, grovt häleri, *utförselhäleri eller grovt utförselhäleri* och för stämpling till grovt bedrägeri, grov utpressning, häleri, grovt häleri, *utförselhäleri eller grovt utförselhäleri* döms det till ansvar enligt 23 kap. Bestämmelserna i 23 kap. 3 § ska dock inte gälla i fråga om försök till utpressning, ringa utpressning eller grov utpressning. För försök till subventionsmissbruk eller grovt subventionsmissbruk och för förberedelse till grovt fordringsbedrägeri döms det också till ansvar enligt 23 kap.

Som för förberedelse till bedrägeri eller grovt bedrägeri döms den som för att bedra försäkringsgivare eller annars med uppsåt att begå bedrägeri skadar sig eller någon annan till person eller egendom. Detsamma ska gälla, om någon med samma uppsåt försöker åstadkomma sådan skada. Har han eller hon innan skadan uppstått frivilligt avstått från att fullfölja gärningen, ska han eller hon inte dömas till ansvar.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2025.

³ Senaste lydelse 2023:187.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1974:1065) om visst stöldgods m.m.

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1974:1065) om visst stöldgods m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Om det inte är uppenbart oskäligt, ska följande egendom tas i förvar:

1. egendom som har fränhänts någon genom brott och som anträffats hos någon annan som uppenbart saknar rätt till egendomen,

2. egendom som har anträffats utan att vara i någons besittning, om varken ägaren eller någon annan som har rätt till egendomen är känd,

3. egendom som har förvärvats eller tagits emot under förhållanden som anges i 9 kap. 6 § andra stycket eller 7 § andra stycket i brottsbalken, *och*

3. egendom som har förvärvats eller tagits emot under förhållanden som anges i 9 kap. 6 § andra stycket eller 7 § andra stycket i brottsbalken,

4. *egendom som har varit föremål för brott som avses i 9 kap. 6 a § brottsbalken, och*

4. egendom som har varit föremål för brott som avses i 7 § eller, när det gäller näringspenningtvätt, 8 § lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott.

5. egendom som har varit föremål för brott som avses i 7 § eller, när det gäller näringspenningtvätt, 8 § lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott.

Första stycket tillämpas också om varken ägaren eller någon annan som har rätt till egendomen gör anspråk på den.

Bestämmelser om förfarandet med egendom som tagits i förvar enligt första eller andra stycket och om rätt för ägare som senare blir känd, eller för någon annan som har rätt till egendomen, att få egendomen utlämnad till sig eller att få ersättning finns i lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2025.

¹ Senaste lydelse 2015:437.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m.

dels att 6 och 11 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 5 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 a §

Den eller de brottsbekämpande myndigheter som regeringen bestämmer får behålla sådan förverkad egendom som anges i 5 §, om egendomen enligt ett särskilt beslut behövs för utbildningsändamål eller för forensiska ändamål.

Om det i lag eller annan författning finns särskilda bestämmelser om innehav av viss egendom gäller de bestämmelserna utöver det som anges i första stycket.

6 §¹

Egendom som inte har sålts enligt 4 § *eller* oskadliggjorts enligt 5 § *skall* säljas genom den förvarande myndighetens försorg. Kan egendomen inte säljas får den förstöras.

Egendom som inte har sålts enligt 4 §, oskadliggjorts enligt 5 § *eller tagits om hand enligt 5 a § ska* säljas genom den förvarande myndighetens försorg. Kan egendomen inte säljas får den förstöras.

11 §²

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *meddelar* närmare föreskrifter om

1. sättet för kungörande enligt 2–2 b §§,

2. *myndighets förfarande* med egendom som avses i denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela* närmare föreskrifter om

1. sättet för kungörande enligt 2–2 b §§, *och*

2. *förfarandet* med egendom som avses i denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får

¹ Senaste lydelse 2005:295.

² Senaste lydelse 2009:1172.

*meddela ytterligare föreskrifter om
sådan egendom som avses i 5 a §.*

Denna lag träder i kraft den 1 september 2025.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Medel som anges i 1 § får inte annat än för medicinskt eller vetenskapligt ändamål

1. införas till landet,
2. överlåtas,
3. framställas,
4. förvärvas i överlåtelsesyfte,
5. bjudas ut till försäljning,
6. innehas, eller
7. brukas.

Den myndighet som får behålla förverkad egendom med stöd av 5 a § lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m. får, trots första stycket, för utbildningsändamål eller för forensiska ändamål inneha sådana medel som anges i 1 §.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2025.

¹ Senaste lydelse 1999:44.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti

Härigenom föreskrivs att 4 b § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 b §¹

Ett krav *avseende* tillgångar som enligt en lagakraftvunnen dom har varit föremål för brott enligt 9 kap. 6 eller 7 § brottsbalken eller 3, 4, 5 eller 6 § lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott, ska inte ge rätt till ersättning från insättningsgarantin.

Ett krav *som avser* tillgångar som enligt en lagakraftvunnen dom har varit föremål för brott enligt 9 kap. 6, 6 a eller 7 § brottsbalken eller 3, 4, 5 eller 6 § lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott, ska inte ge rätt till ersättning från insättningsgarantin.

Om åtal har väckts för brott som avses i första stycket avseende en viss insättning och ersättning begärs för insättningen, ska garantimyndigheten besluta att ersättning tills vidare inte ska betalas ut.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2025.

¹ Senaste lydelse 2014:310.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor¹

dels att 5 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 2 kap. 17 och 18 §§, och närmast före 2 kap. 17 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

Förtida förstöring

17 §

1 avvaktan på ett beslut om förverkande enligt 5, 6, 7 eller 14 §, eller om ett sådant beslut inte fått laga kraft, får en tullåklagare eller annan särskilt förordnad tulltjänsteman besluta att egendomen får förstöras, om det skäligen kan antas att den kan komma att förverkas och

1. egendomen inte kan vårdas utan fara för att den förstörs,

2. vården av den är förenad med alltför stora kostnader, eller

3. det annars finns särskilda skäl.

Egendom får förstöras enligt första stycket 1 även om det inte skäligen kan antas att egendomen kan komma att förverkas, om vården av den medför allvarliga arbetsmiljö- eller säkerhetsproblem.

18 §

Om egendom som har förstörts med stöd av 17 § inte förverkas, har ägaren eller någon annan rättsinnehavare rätt till ersättning med skäligt belopp.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2024:735.

5 kap.**3 §²**

Om brott som avses i 1 a § första stycket är att anse som grovt, döms för grovt olovlig befattningsmed punktskattepliktiga varor till fängelse, lägst sex månader och högst fyra år.

Vid bedömningen av om brottet är grovt *skall* det särskilt beaktas om gärningen ingått som ett led i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning, om gärningen avsett befattningsmed varor som varit föremål för brott varigenom skatt eller avgift till mycket betydande belopp har undandragits det allmänna eller felaktigt återbetalats eller tillgodoräknats någon.

Om brott som avses i 2 § första stycket är att anse som grovt, döms för grovt olovlig befattningsmed punktskattepliktiga varor till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år.

Vid bedömningen av om brottet är grovt *ska* det särskilt beaktas om gärningen ingått som ett led i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning, om gärningen avsett befattningsmed varor som varit föremål för brott varigenom skatt eller avgift till mycket betydande belopp har undandragits det allmänna eller felaktigt återbetalats eller tillgodoräknats någon.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025 i fråga om 5 kap. 3 § och i övrigt den 1 september 2025.

² Paragrafen fick sin nuvarande beteckning genom 2024:735.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:158) om investerarskydd

Härigenom föreskrivs att 14 § lagen (1999:158) om investerarskydd ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §¹

Ett krav *avseende* tillgångar som enligt en lagakraftvunnen dom har varit föremål för brott enligt 9 kap. 6 eller 7 § brottsbalken eller 3, 4, 5 eller 6 § lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott, ska inte ge rätt till ersättning från investerarskyddet.

Ett krav *som avser* tillgångar som enligt en lagakraftvunnen dom har varit föremål för brott enligt 9 kap. 6, *6 a* eller 7 § brottsbalken eller 3, 4, 5 eller 6 § lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott, ska inte ge rätt till ersättning från investerarskyddet.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2025.

¹ Senaste lydelse 2014:311.

8 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1225) om straff för smugpling

Härigenom föreskrivs att 6 och 18 §§ lagen (2000:1225) om straff för smugpling ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §¹

Om en gärning som avses i 3 § gäller narkotika, döms för narkotikasmuggling till fängelse i högst tre år.

Om narkotikan är avsedd att säljas, döms till fängelse i lägst sex månader och högst tre år.

Om brottet är ringa, döms för ringa narkotikasmuggling till böter eller fängelse i högst sex månader.

Om brott som avses i första stycket är ringa, döms för ringa narkotikasmuggling till böter eller fängelse i högst sex månader.

Om brottet är att anse som grovt, döms för grov narkotikasmuggling till fängelse i lägst två och högst sju år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen avsett en särskilt stor mängd narkotika, om gärningen ingått som ett led i en verksamhet som bedrivits i större omfattning eller yrkesmässigt, eller om verksamheten eller gärningen annars varit av särskilt farlig eller hänsynslös art.

Om brottet är att anse som synnerligen grovt, döms för synnerligen grov narkotikasmuggling till fängelse i lägst sex och högst tio år. Vid bedömningen av om brottet är synnerligen grovt ska det särskilt beaktas om gärningen har ingått som ett led i en verksamhet som utövats i organiserad form i syfte att i stor omfattning bedriva handel med narkotika, om gärningen avsett en synnerligen stor mängd narkotika, eller om verksamheten eller gärningen annars varit av synnerligen farlig eller hänsynslös art.

18 §

När ett beslut om förverkande av egendom har vunnit laga kraft, skall egendomen säljas genom Tullverkets försorg eller i den ordning som i allmänhet gäller för försäljning av förverkad lös egendom. Egendomen får i stället förstöras om

När ett beslut om förverkande av egendom har fått laga kraft, ska egendomen säljas genom Tullverkets försorg eller på det sätt som i allmänhet gäller för försäljning av förverkad lös egendom. Egendomen får i stället behållas enligt 5 a § lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m., om förutsättningarna för ett sådant behållande är uppfyllda, eller förstöras om

1. den inte kan säljas,
2. den kan befaras komma till brottslig användning, eller

¹ Senaste lydelse 2016:489.

3. den annars är olämplig för försäljning.

Vad som anges i första stycket gäller endast om inget annat är föreskrivet i lag eller annan författning.

Om i stället för egendomen dess värde har förklarats förverkat och det fastställda beloppet har betalats inom två månader från det att beslutet om förverkande *vann* laga kraft, *skall* egendomen *utlämnas* till ägaren. Om beloppet inte har betalats inom denna tid, får egendomen säljas enligt *vad som föreskrivs i* första och andra styckena och det fastställda beloppet tas ut ur de influtna medlen. Om det uppkommer ett överskott, sedan kostnaderna för försäljningen dragits av, *skall* detta betalas ut till ägaren eller någon annan rättsinnehavare.

Första stycket gäller endast om inget annat är föreskrivet i lag eller annan författning.

Om i stället för egendomen dess värde har förklarats förverkat och det fastställda beloppet har betalats inom två månader från det att beslutet om förverkande *fick* laga kraft, *ska* egendomen *lämnas ut* till ägaren. Om beloppet inte har betalats inom denna tid, får egendomen säljas enligt första och andra styckena och det fastställda beloppet tas ut ur de influtna medlen. Om det uppkommer ett överskott, sedan kostnaderna för försäljningen dragits av, *ska* detta betalas ut till ägaren eller någon annan rättsinnehavare.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2025.

9 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor

Härigenom föreskrivs att 16 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §¹

Den som hanterar, överför, importerar eller exporterar explosiva varor och den som yrkesmässigt eller i större mängd hanterar brandfarliga varor ska ha tillstånd till det.

Tillstånd enligt denna lag behövs inte för hantering av brandfarliga varor som avser transport i sådan rörledning för vilken koncession har meddelats enligt lagen (1978:160) om vissa rörledningar eller enligt naturgaslagen (2005:403). Verksamheten ska dock uppfylla kraven för tillståndspliktig verksamhet enligt denna lag.

Tillstånd enligt denna lag behövs inte heller för hantering av brandfarliga och explosiva varor om egendomen är förverkad och ska användas för utbildningsändamål eller för forensiska ändamål av den myndighet som får behålla sådan egendom med stöd av 5 a § lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2025.

¹ Senaste lydelse 2016:379.

10 Förslag till lag om ändring i lagen (2023:474) om polisiära befogenheter i gränsnära områden

Härigenom föreskrivs att 8–10 §§ lagen (2023:474) om polisiära befogenheter i gränsnära områden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

I ett gränsnära område får en polisman

1. kroppsvisitera en person i direkt samband med att han eller hon reser in till eller ut från landet, eller

2. genomöka ett transportmedel i direkt samband med att det används vid en inresa till eller utresa från landet.

Åtgärderna får vidtas endast i den utsträckning det behövs för att förebygga eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket är föreskrivet fängelse i mer än ett år.

I ett gränsnära område får en polisman *eller en tulltjänsteman*

1. *en polisman* endast i den utsträckning det behövs för att förebygga eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket är föreskrivet fängelse i mer än ett år, *och*

2. *en tulltjänsteman* endast i den utsträckning det behövs för att upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott enligt 9 kap. 6 a § brottsbalken.

9 §¹

Om en person lämnar ett gränsnära område innan ett ingripande mot honom eller henne har slutförts, får 3–5, 7 och 8 §§ tillämpas även utanför området om en polisman *eller* en kustbevakningstjänsteman följer efter personen i omedelbart samband med att personen lämnar området.

Om en person lämnar ett gränsnära område innan ett ingripande mot honom eller henne har slutförts, får 3–5, 7 och 8 §§ tillämpas även utanför området om en polisman, en kustbevakningstjänsteman *eller en tulltjänsteman* följer efter personen i omedelbart samband med att personen lämnar området.

10 §

Kroppsvisitation enligt denna lag får inte göras mer ingående än vad som krävs med hänsyn till ändamålet med åtgärden. *All den hänsyn som omständigheterna medger ska iakttas.* Om möjligt ska ett vittne närvara.

Kroppsvisitation enligt denna lag får inte göras mer ingående än vad som krävs med hänsyn till ändamålet med åtgärden. *Den som visiteras ska visas all den hänsyn som omständigheterna medger.* Om möjligt ska ett vittne närvara.

¹ Senaste lydelse 2023:736.

Kroppsvsitation får inte genomföras eller bevittnas av andra än personer av samma kön som den som ska visiteras eller av läkare eller legitimerade sjuksköterskor. Detta gäller dock inte om det finns synnerliga skäl eller om visitationen enbart innebär att ett föremål som den enskilde har med sig undersöks.

Den som ska kroppsvisiteras får hållas kvar för ändamålet upp till tre timmar eller, om det finns synnerliga skäl, ytterligare tre timmar. En polisman *eller* en kustbevakningstjänsteman får ta med den som ska visiteras till den plats där åtgärden ska genomföras.

Den som ska kroppsvisiteras får hållas kvar för ändamålet upp till tre timmar eller, om det finns synnerliga skäl, ytterligare tre timmar. En polisman, en kustbevakningstjänsteman *eller en tulltjänsteman* får ta med den som ska visiteras till den plats där åtgärden ska genomföras.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2025.

11 Förslag till lag om ändring i tullbefogenhetslagen (2024:710)

Härigenom föreskrivs i fråga om tullbefogenhetslagen (2024:710)

dels att nuvarande 8 kap. 30 och 31 §§ ska betecknas 8 kap. 31 och 32 §§,

dels att 5 kap. 33, 8 kap. 1 och 11 §§ och 9 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 8 kap. 31 § ska sättas närmast före 8 kap. 32 §,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 7 kap. 3 a §, 8 kap. 9 a och 30 §§, och närmast före 7 kap. 3 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

33 §

Bestämmelser om Tullverkets beslut om skatt på omhändertagna punktskattepliktiga varor finns i 2 kap. 1–4, 12 och 13 §§ lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor.

Bestämmelser om förverkande av omhändertagen egendom finns i 2 kap. 5–11 och 14–16 §§ samma lag.

Bestämmelser om *förtida förstöring och* förverkande av omhändertagen egendom finns i 2 kap. 5–11 och 14–18 §§ samma lag.

7 kap.

Särskilda befogenheter i gränsnära områden

3 a §

Bestämmelser om rätt för en tulltjänsteman att kroppsvisitera en person och genomöka transportmedel för att upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott enligt 9 kap. 6 a § brottsbalken finns i lagen (2023:474) om polisiära befogenheter i gränsnära områden.

Lydelse enligt prop. 2024/25:126

Föreslagen lydelse

8 kap.

1 §

Tullverkets direkta brottsbekämpning omfattar brott enligt

1. denna lag,
2. lagen (1962:120) om straff i vissa fall för oriktigt ursprungsintyg m.m.,
3. lagen (1992:1602) om valuta- och kreditreglering,

4. lagen (2025:000) om internationella sanktioner,
5. inregränslagen (1996:701),
6. lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor,
7. lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd,
8. lagen (2000:1225) om straff för smuggling,
9. lagen (2006:1329) om handel med vissa varor som kan användas till dödsstraff eller tortyr, m.m.,
10. tullagen (2016:253),
11. 4 och 4 a §§ lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott,
12. 2–4 §§ skattebrottslagen (1971:69), om brottet rör underlåtenhet att lämna deklaration enligt 26 kap. 37 § första stycket skatteförfarandelagen (2011:1244),
och
13. *terroristbrott enligt 4 § terroristbrottslagen (2022:666) som begås genom smuggling, grov smuggling, vapensmuggling, grov vapensmuggling, synnerligen grov vapensmuggling, smuggling av explosiv vara, grov smuggling av explosiv vara eller synnerligen grov smuggling av explosiv vara eller försök till sådana brott.*

12. 2–4 §§ skattebrottslagen (1971:69), om brottet rör underlåtenhet att lämna deklaration enligt 26 kap. 37 § första stycket skatteförfarandelagen (2011:1244),

13. 4 § terroristbrottslagen (2022:666) som begås genom smuggling, grov smuggling, vapensmuggling, grov vapensmuggling, synnerligen grov vapensmuggling, smuggling av explosiv vara, grov smuggling av explosiv vara eller synnerligen grov smuggling av explosiv vara eller försök till sådana brott, *och*

14. 9 kap. 6 a § brottsbalken.

Om en förundersökning om brott som avses i första stycket 14 har inletts av Tullverket ska förundersökningen om brottet skyndsamt överlämnas till Polismyndigheten eller allmän åklagare. I fråga om ett sådant brott tillämpas bestämmelserna i 3–23 §§ endast till dess att förundersökningen har överlämnats.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 a §

Om egendom har tagits i beslag med anledning av brott som avses i 1 § första stycket 14 får en tulltjänsteman, trots att egendomen inte har protokollförts enligt 27 kap. 13 § första stycket rättegångsbalken, skyndsamt överlämna beslaget i oförändrat skick till Polismyndigheten. Tulltjänste-

mannen ska samtidigt intyga att beslaget är i oförändrat skick och ange vem som beslutat om beslaget, vem som varit närvarande och vad som i övrigt förekommit. Polismyndigheten ansvarar då för skyldigheterna enligt 27 kap. 13 § rättegångsbalken.

Om egendomen inte skyndsamt kan överlämnas, ska Tullverket ansvara för de skyldigheter som följer av 27 kap. 13 § rättegångsbalken.

11 §

Beslagtagen egendom ska förvaras av Tullverket, om inte annat är föreskrivet eller åklagaren bestämmer något annat.

Egendom som har tagits i beslag med stöd av 26 § ska förvaras av Polismyndigheten när den har övertagit ärendet.

Egendom som har tagits i beslag med stöd av 26 § ska förvaras av Polismyndigheten när den har övertagit ärendet. *Detsamma gäller när en förundersökning har överlämnats till Polismyndigheten eller allmän åklagare med stöd av 1 § andra stycket.*

30 §

I lagen (2024:782) om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot finns bestämmelser om att inleda en utredning om självständigt förverkande och om biträde åt allmän åklagare vid en sådan utredning.

9 kap.

2 §¹

En tullåklagare ska fatta beslut enligt 3 kap. 3 § lagen (2024:782) om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot, om tullåklagaren har tale-rätt enligt 1 §.

En tullåklagare får fatta beslut enligt 3 kap. 4 § lagen (2024:782) om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot om värdet av det som

En tullåklagare får fatta beslut enligt 3 kap. 4 § lagen om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot, om

¹ Senaste lydelse 2024:901.

ska förverkas uppgår till mindre än hälften av det prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken som gällde då beslaget verkställdes *eller om egendomen saknar saluvärde, om det är uppenbart att förutsättningarna för ett förverkande är uppfyllda.*

Tullåklagarens beslut i fråga om förverkande ska vara skriftligt. Den som drabbats av beslaget får inom en månad från det att han eller hon fick del av förverkandebeslutet anmäla missnöje mot det hos Tullverket. Anmäls missnöje, ska beslutet om förverkande inte längre gälla. Om Tullverket anser att talan om förverkande bör föras, ska ärendet snarast överlämnas till allmän åklagare.

1. värdet av det som ska förverkas uppgår till mindre än hälften av det prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken som gällde då beslaget verkställdes, och

2. det är uppenbart att förutsättningarna för ett förverkande är uppfyllda.

I fråga om förfarandet tillämpas lagen om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot. Om missnöje anmäls mot en tullåklagares beslut och Tullverket anser att talan om förverkande bör föras, ska ärendet snarast överlämnas till allmän åklagare.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2025.

12 Förslag till lag om ändring i lagen (2024:782) om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 3 och 4 §§ lagen (2024:782) om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 §

Ett beslut att inleda en utredning om självständigt förverkande får fattas av

1. åklagaren, eller	
2. en anställd vid Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen som respektive myndighet har utsett.	2. en anställd vid Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket som respektive myndighet har utsett.

Om utredningen har inletts av någon som avses i första stycket 2, ska denne snarast lämna över ledningen av utredningen till åklagaren.

4 §

För att genomföra en utredning om självständigt förverkande får åklagaren anlita biträde av en polisman eller någon annan anställd vid Polismyndigheten, Skatteverket eller Säkerhetspolisen som respektive myndighet har utsett.	För att genomföra en utredning om självständigt förverkande får åklagaren anlita biträde av en polisman eller någon annan anställd vid Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket som respektive myndighet har utsett.
---	---

Denna lag träder i kraft den 1 september 2025.